

B. EDUKACJA

B.1. SZKOŁY ŚREDNIE

B.1.2 OPRACOWANIA PRZEDSTAWICIELI SZKÓŁ

Aleksandra Kutrzyk-Nykiel

Michał Choroba

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sosnowcu

Edukacja. Szanse rozwoju, wyzwania oraz potrzeby kształcenia zawodowego w Polsce.

1. Wprowadzenie

Kształcenie zawodowe definiowane jest jako ogół celowo organizowanych czynności, a także procesów, które umożliwiają przygotowanie do pracy zawodowej w określonej gałęzi gospodarki narodowej oraz na określonych stanowiskach pracy [1,2].

W ciągu ostatnich dekad kształcenie zawodowe przeszło kilka istotnych reform. Efektem przemian jest edukacja w lepszym stopniu odpowiadająca na potrzeby współczesnego rynku pracy. Wiele jednak jest jeszcze do zrobienia. Pomimo licznych zmian szkolnictwo zawodowe mierzy się z wieloma wyzwaniami, a tempo przemian nie jest dopasowane do zmian zachodzących w poszczególnych branżach.

Szczególne wyzwania stoją przed edukacją i szkolnictwem w obrębie branży Transport – Spedycja – Logistyka (TSL). Branża transportowa jest fundamentem rozwoju zarówno gospodarczego, jak i społecznego [3]. Mobilność i transport są istotne dla wszystkich. Związane jest to zarówno z koniecznością codziennych dojazdów do pracy, przejazdów prywatnych oraz prawidłowym funkcjonowaniem globalnych łańcuchów dostaw towarów do sklepów, czy na potrzeby produkcji przemysłowej. Swobodny przepływ osób i towarów przez wewnętrzne granice Unii Europejskiej jest podstawową wolnością UE oraz zasadą funkcjonowania jej jednolitego rynku. Podróżowanie w UE przyczynia się do poprawy spójności i wzmocnienia europejskiej tożsamości. Jako drugi co do wielkości obszar wydatków europejskich gospodarstw domowych sektor transportu odpowiada za 5 % europejskiego PKB, a zatrudnionych w nim jest bezpośrednio około 10 mln osób.

Efektywny, stale rozwijający się transport jest warunkiem koniecznym do dalszego rozwoju Unii Europejskiej. W chwili obecnej transport europejski znajduje się na rozdrożu.

Stare wyzwania stawiane przed tą gałęzią gospodarki nadal pozostają aktualne, a ponadto

pojawiają się nowe [3,4]. Dlatego w dalszym ciągu potrzebna jest wysoko wykwalifikowana kadra, która umożliwi pokonywanie wyzwań współczesnego runku.

2. Wyzwania oraz potrzeby kształcenia zawodowego

Jak wspomniano we wstępie niniejszego opracowania w przeciągu ostatnich dekad w obrębie kształcenia zawodowego nastąpiło wiele zmian. W latach 80-tych w efekcie przemian gospodarczych rozpoczął się kryzys w szkolnictwie zawodowym. Pojawiły się kłopoty szkół przyzakładowych, a następnie coraz większe osłabienie współpracy pomiędzy szkołami a przedsiębiorcami. Efektem tych przemian była likwidacja większości szkół przyzakładowych w kolejnych latach. Dodatkowo zmiany z przepisach prawa spowodowały decentralizację odpowiedzialności za kształcenie zawodowe ze szczebla ministerialnego na szczebel wojewódzki [2,5].

W latach 90-tych, na skutek dalszych przemian gospodarczo-rynkowych, nastąpił znaczny spadek uczniów, którzy wybierali kształcenie zawodowe - techniczne, natomiast zwiększyła się liczba absolwentów szkół podstawowych kształcących się w obszarze ekonomiczno-administracyjnym. Dodatkowo w tym czasie na skutek liberalizacji szkolnictwa wyższego oraz wzrostu liczby niepublicznych uczelni wyższych, także poza dużymi ośrodkami miejskimi, nastąpił wzrost uczniów kontynuujących naukę w liceach ogólnokształcących. Reforma systemu edukacji przeprowadzona pod koniec lat 90-tych doprowadziła do dalszej marginalizacji szkolnictwa zawodowego. Natomiast istotnym elementem tej reformy było wprowadzenie od 2004 r. egzaminów zewnętrznych ocenianych przez egzaminatorów spoza szkoły, w której kształcenie się odbywało. Niestety przy wprowadzaniu zmian w dużej mierze nie uwzględniono zapotrzebowania rynku pracy na poszczególne zawody, co w konsekwencji doprowadziło do braków kadrowych w kolejnych latach oraz spadku znaczenia szkół zawodowych [2,5].

Reforma szkolnictwa zawodowego przeprowadzona w 2012 roku miała na celu podniesienie jakości kształcenia, a także jego dopasowanie do potrzeb rynku pracy. Wprowadzona została nowa podstawa programowa kształcenia w zawodach, w których opis kwalifikacji był spójny z Europejską Ramą Kwalifikacji (ERK) oraz Europejskim Systemem Akumulowania i Przenoszenia Osiągnięć W Kształceniu i Szkoleniu Zawodowym (European Credit System for Vocational Education and Training ECVET). W poszczególnych zawodach wyodrębnione zostały kwalifikacje cząstkowe, których

liczba zależała od konkretnego zawodu (zawody jedno-, dwu- i trzykwalifikacyjne). Kwalifikacje cząstkowe zostały opisane i zdefiniowane przez wyodrębnione efekty kształcenia w postaci określonej wiedzy i umiejętności zawodowych, a także kompetencji personalnych i społecznych [2,5,6]. Dodatkowo zmieniony został system klasyfikacji zawodów oraz obszary kształcenia do których zostały przypisane poszczególne zawody. Obszary obejmowały zawody pogrupowane ze względu na wspólne lub zbliżone kwalifikacje wymagane do realizacji zadań zawodowych w obrębie danego zawodu. Działanie to miało na celu konsolidację zasobów edukacyjnych i kadrowych w centrach kształcenia zawodowego i ustawicznego, która z kolei miała umożliwić racjonalne wykorzystanie potencjału szkół i placówek oświatowych. Przy uwzględnieniu Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) wyodrębniono osiem obszarów kształcenia tj.: administracyjno-usługowy (A), budowlany (B), elektryczno-elektroniczny (E), mechaniczny i górnico-hutniczy (M), rolniczo-leśny z ochroną środowiska (R), turystyczno-gastronomiczny (T), medyczno-społeczny (Z) oraz artystyczny (S) [7].

W przypadku branży Transport – Spedycja – Logistyka w trakcie reformy wprowadzono nowe zawody, jako odpowiedź na zapotrzebowanie aktualnych potrzeb rynku pracy m.in. technik eksploatacji portów i terminali, a w kolejnych latach także technik lotniskowych służb operacyjnych. Technik logistyk oraz technik spedytor wraz z innymi zawodami branży TSL zostały przypisane do obszaru administracyjno-usługowego (A). Dodatkowo, wprowadzono Kwalifikacyjny Kurs Zawodowy (KKZ).

Kolejna reforma rozpoczęta w roku 2017 zmieniła cały systemu edukacji. Zdecydowano bowiem o likwidacji gimnazjów i powrocie do 8-letniej szkoły podstawowej, 4-letniego liceum ogólnokształcącego i 5-letniego technikum. Dodatkowo zasadnicze szkoły zawodowe zostały zastąpione przez 3-letnie szkoły branżowe I stopnia, a dla ich absolwentów utworzono także 2-letnie szkoły branżowe II stopnia. Kolejne zmiany wprowadzono także w 2019 roku. Nastąpiły zmiany w efektach kształcenia oraz zmiana liczby kwalifikacji cząstkowych w poszczególnych zawodach [2,5,8].

Znaczne zmiany nastąpiły w klasyfikacji zawodów. Podstawy programowe kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego przyporządkowano aż do 32 branż. Zarówno technik logistyk, jak i technik spedytor przypisany został do branży spedycyjno-logistycznej (SPL). Zmniejszona została liczba kwalifikacji cząstkowych w tych zawodach. Obecnie zawód technik spedytor posiada jedną kwalifikację tj. Organizacja transportu oraz obsługa klientów i kontrahentów (SPL.05) natomiast technik logistyk dwie tj.: Obsługa magazynów (SPL.01.) oraz Organizacja transportu (SPL.04) [9] .

Kompatybilność kształcenia zawodowego (branżowego) wraz z potrzebami współczesnego rynku pracy ma być zapewniona poprzez z jednej strony konieczność monitoringu karier absolwentów szkół zawodowych (branżowych), a z drugiej strony prognozą zapotrzebowania na pracowników w poszczególnych zawodach szkolnictwa branżowego. Prognoza ma na celu kształtowanie oferty szkolnictwa branżowego, aby była ona jak najbardziej adekwatna do aktualnych potrzeb zarówno lokalnego, jak i krajowego rynku pracy [2,10].

Dodatkowo w ramach reformy nastąpiły zmiany w zakresie doradztwa zawodowego, określono wymagania kwalifikacyjne doradców zawodowych, a także zakres i sposoby realizacji doradztwa zawodowego [2,10].

Pomimo wielu zmian w obrębie kształcenia zawodowego w dalszym ciągu mierzy się ono z wieloma problemami. Kryzys kształcenia zawodowego, który wystąpił przed 2012 rokiem, spowodował wygaszanie niektórych specjalności, co z kolei wpłynęło na wystąpienie braku wykwalifikowanych pracowników w określonych obszarach na rynku.

Jednym z największych problemów edukacji jest jednak finansowanie. Kształcenie zawodowe jest znacznie bardziej kosztowne niż kształcenie ogólne. Związane jest to z koniecznością zapewnienia odpowiedniego wyposażenia pracowni w poszczególnych zawodach. Zgodnie z danymi statystycznymi w przykładowym 2022 roku kształcenie zawodowe było o ponad 20% droższe w porównaniu z kształceniem ogólnym [2,11]. Z środków budżetów jednostek samorządu terytorialnego przeznaczonych na oświatę i wychowanie, na funkcjonowanie szkół zawodowych (techników, łącznie ze szkołami artystycznymi oraz szkół branżowych I i II stopnia) wydano 9,2 mln zł., natomiast na licea ogólnokształcące 7,2 mln zł [11]. Wydatki w szkołach zawodowych różnią się w zależności od realizowanego kształcenia i zazwyczaj są znacznie wyższe dla zawodów wymagających specjalistycznego wyposażenia [2]. Brak wystarczającego finansowania przekłada się z kolei na poziom jakości kształcenia, związanego często z brakiem wyspecjalizowanej kadry. Likwidacja szkół przykładowych oraz w pewnym momencie ograniczenie współpracy szkół z przedsiębiorstwami spowodowało braki kadrowe wśród specjalistycznej kadry dydaktycznej. Ponadto w obecnej sytuacji rynkowej przedsiębiorstwa nie są zainteresowane oddelegowywaniem własnych pracowników do prowadzenia zajęć edukacyjnych.

Dodatkowym problemem w kształceniu zawodowym jest brak lub ograniczona ilość podręczników. Często wydawnictwa nie są zainteresowane wprowadzaniem literatury specjalistycznej na rynek, która związana jest z wysokimi kosztami, natomiast jest przeznaczona tylko dla ograniczonej liczby odbiorców. Nieczęsto podręczniki znajdujące się

na rynku są nieaktualne, opisują istotne zagadnienia w sposób niewystarczający. Wydawcy podręczników nie nadążają za ilością zmian w podstawach programowych poszczególnych zawodów. W zawodach technik logistyki oraz technik spedytor podręczniki koncentrują się na poszczególnych kwalifikacjach, natomiast nie omawiają zagadnień w sposób całościowy.

3. Szanse rozwoju kształcenia zawodowego branży logistyczno-spedycyjnej

Najpoważniejszym wyzwaniem, z jakim będzie mierzyć się branża transportowo-spedycyjno-logistyczna w najbliższej dekadzie, jest znaczące ograniczenie emisji i zapewnienie bardziej zrównoważonego charakteru. Jednocześnie taka transformacja stanowi wspaniałą okazję do polepszenia jakości życia i modernizacji europejskiego przemysłu we wszystkich aspektach, tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy, opracowywania nowych produktów i usług, wzmacniania konkurencyjności. Mobilność w Europie powinna opierać się na wydajnym i wzajemnie połączonym systemie transportu multimodalnego, zarówno pasażerskiego, jak i towarowego, wzmocnionym przez przystępną cenowo sieć kolei dużych prędkości, rozbudowaną infrastrukturę ładowania i tankowania dla pojazdów bezemisyjnych oraz dostawy paliw odnawialnych i niskoemisyjnych, a także czystsza i bardziej aktywna mobilność w bardziej zielonych miastach, która będzie przyczyniać się do dobrego zdrowia i dobrostanu ich mieszkańców.

Transformacja cyfrowa stanie się niezbędnym czynnikiem napędowym modernizacji całego systemu, umożliwiając jego płynną i wydajną eksploatację. Europa powinna wykorzystać transformację cyfrową i automatyzację także w celu dalszego podnoszenia poziomu bezpieczeństwa, ochrony, niezawodności i komfortu, utrzymując w ten sposób wiodącą rolę UE w zakresie produkcji sprzętu transportowego i usług transportowych oraz zwiększając globalną konkurencyjność UE poprzez wydajne i odporne łańcuchy logistyczne.

Ponieważ sektor przemysłu korzysta z możliwości gospodarczych stwarzanych przez niskoemisyjną gospodarkę, coraz pilniejsza staje się potrzeba zapewnienia wykwalifikowanych pracowników, między innymi w sektorze transportu, spedycji i logistyki. Wymaga to ukierunkowanego szkolenia zawodowego przyszłych uczniów szkół ponadpodstawowych, by mogli podjąć pracę w sektorze ekologicznym, podczas trwającej transformacji technologicznej, prawdopodobnie silnie powiązanej z rozwijaną i rozwijającą się w szybkim tempie sztuczną inteligencją.

W perspektywie długookresowej tworzenie i utrzymywanie miejsc pracy będzie zależeć od zdolności szkolnictwa do uczestnictwa w zakresie rozwoju nowych technologii niskoemisyjnych między innymi poprzez intensyfikację działań edukacyjnych wspierających akceptowalność nowych technologii. Opóźnienie działań i powolne wprowadzanie nowych technologii mogłyby skazać przemysł transportowy UE na nieodwracalny upadek. Unijny sektor transportu zмага się z rosnącą konkurencją ze strony szybko rozwijających się światowych rynków transportowych [3].

Kierunki zmian oraz priorytety określone w całej branży na czas najbliższej dekady wymuszają wprowadzanie zmian również w obrębie edukacji. Szansą współczesnego kształcenia zawodowego jest podejmowanie ścisłej współpracy z pracodawcami w celu dostępu do najnowszej wiedzy i stosowanych technologii, tworzenie klas patronackich, organizowanie staży, kursów oraz szkoleń dla uczniów. Bardzo ważnym aspektem jest podnoszenie kompetencji i kwalifikacji nauczycieli, poprzez współpracę z przemysłem, uczestnictwo w różnych formach doskonalenia zawodowego, w szkoleniach organizowanych przez pracodawców, kursach, tak, aby współczesny nauczyciel, a w następnej kolejności również uczeń miał dostęp do wszystkich aktualnych zmian zachodzących na rynku.

W przeciągu najbliższych lat konieczna jest stała rozbudowa bazy dydaktycznej, inwestowanie w nowoczesne technologie oraz wykorzystywanie sztucznej inteligencji. W tym celu niezbędne jest zwiększenie nakładów finansowych na kształcenie zawodowe, a także pozyskiwanie źródeł finansowania, które umożliwią realizację tych celów, takich jak projekty europejskie czy współpraca z pracodawcami.

Analizując współczesny rynek pracy należy uwzględnić także kształtowanie cech wśród uczniów, które umożliwią im funkcjonowanie i odnalezienie się na tak szybko zmieniającym się rynku pracy. Konieczne jest kształtowanie człowieka kreatywnego, otwartego na świat, kierującego się w swoim działaniu wartościami humanistycznymi, takimi jak uczciwość i empatia. Człowieka, którego będzie cechowała ciągła chęć doskonalenia zawodowego, zdobywania nowej wiedzy i umiejętności.

4. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sosnowcu jako nowoczesna placówka kształcąca na potrzeby współczesnego rynku pracy branży TSL

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sosnowcu przy ulicy Kilińskiego 25 powstało zgodnie z decyzją Rady Miasta Sosnowca z 7 czerwca 2013 roku. W skład Centrum weszło siedem sosnowieckich szkół tj.: Zespół Szkół Technicznych, Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych, Zespół Szkół Technicznych i Licealnych, Zespół Szkół Usługowych, Zespół Szkół Architektoniczno-Budowlanych, Zespół Szkół Specjalnych oraz Centrum Kształcenia Ustawicznego.

Celem funkcjonowania CKZiU w Sosnowcu, jako publicznej placówki oświatowej, jest prowadzenie kształcenia ogólnego i zawodowego dla uczniów i słuchaczy. W chwili obecnej w skład Centrum wchodzi: Technikum nr 4 Transportowe, Technikum nr 2 Architektoniczno-Budowlane, Technikum nr 5 Samochodowo-Mechatroniczne, Technikum nr 6 Grafiki, Logistyki i Środowiska, szkoły branżowe, a także Centrum Kształcenia Ustawicznego.

Biorąc pod uwagę wymagania współczesnego rynku pracy Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sosnowcu od wielu lat dba o rozwój pracowni zawodowych, poszerzanie wiedzy i umiejętności uczniów przez udział w dodatkowych zajęciach, a także rozwój kompetencji nauczycieli. CKZiU proponuje swoim uczniom, słuchaczom oraz kadrcie uczestnictwo w różnych programach edukacyjnych. Dla uczniów szkół młodzieżowych jest to program Erasmus+ sektor kształcenie zawodowe oraz PO WER, w ramach których uczniowie mogą korzystać z praktyk i staży zawodowych realizowanych poza granicami kraju. Bardzo ważną rolę w funkcjonowaniu CKZiU miała realizacja programów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 oraz wcześniejszy-Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Dzięki nim uczniowie i nauczyciele uczestniczyli w kursach/szkoleniach, stażach i praktykach, a CKZiU pozyskało: pracownię do nauki języków obcych, cztery pracownie komputerowe, dwie pracownie gastronomiczne, pracownię instalacji sanitarnych, pracownię diagnostyczną, symulator lokomotywy EU07, makietę sterowania ruchem kolejowym. W ramach projektu inwestycyjnego Miasta Sosnowiec pod nazwą: Rozbudowa i przebudowa budynku szkoły CKZiU przy ulicy Kilińskiego 31 realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego) dla osi priorytetowej: XII. Infrastruktura edukacyjna, Działanie: 12.2. Infrastruktura kształcenia zawodowego, Poddziałanie: 12.2.1. Infrastruktura kształcenia zawodowego – ZIT przeprowadzona została rozbudowa budynku Technikum nr 4 Transportowego. Placówka powiększyła się o nowy pawilon, w którym na

poziomie dwóch pięter zlokalizowane zostały pracownie do nauki przedmiotów zawodowych, które odzwierciedlają naturalne warunki pracy. W nowej części powstały między innymi: Pracownia gospodarki materiałowej, która przeznaczona jest dla zawodów technik spedytor, technik logistyk oraz technik eksploatacji portów i terminali, Pracownia obsługi podróży w portach i terminalach, Pracownia fotowoltaiczna, Pracownia systemów energetyki odnawialnej, Pracownia mechanika lotniczego. Obok „starego” budynku szkoły umieszczony został także rozjazd kolejowy. Z nowych pracowni mogą korzystać uczniowie wszystkich szkół wchodzących w skład Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sosnowcu ul. Kilińskiego 25. W ramach projektu powstał także szyb windy, który umożliwia korzystanie z poszczególnych pracowni osobom z niepełnosprawnościami.

W Programie zrealizowano projekt „Staże zawodowe szansą na lepszą pracę! Wiedza i praktyka kluczem do sukcesu!”, który miał na celu polepszenie oferty kształcenia zawodowego oraz wzrost zatrudnienia absolwentów CKZiU poprzez organizację kursów i szkoleń dostosowanych do aktualnych potrzeb rynku pracy, podniesienie oferty placówki poprzez doposażenie pracowni zawodowych w sprzęt i materiały dydaktyczne, a także wzrost umiejętności i kompetencji kadry nauczycieli poprzez uczestnictwo w kursach i studiach podyplomowych. W ramach projektu odbyły się m.in. kursy „obsługa wózków jezdniowych z bezpieczną wymianą butli gazowej, „Projektowanie komputerowe z wykorzystaniem AUTO-CAD” „Podnośniki (podesty) ruchome” czy Kursy lotnicze, które cieszyły się zainteresowaniem uczniów i uczennic ze specjalności technik logistyk oraz technik spedytor.

Projekt „Inwestujemy w naukę” realizowany również w ramach RPO WSL umożliwił zakup wyposażenia m.in. do pracowni logistycznej oraz spedycyjnej, a także realizację projektu „Wirtualne Laboratoria”. W ramach realizacji projektu, których realizatorami byli Wyższa Szkoła Logistyki w Poznaniu oraz Firma L-Systems, w szkoleniu związanym z funkcjonowaniem laboratoriów zawodowych tj. laboratoria logistyczno-spedycyjne i magazynowe uczestniczyli nauczyciele, którzy w kolejnym etapie wykorzystywali to narzędzie edukacyjne na zajęciach na specjalnościach logistyczno-spedycyjnych.

W ramach realizowanych projektów dąży się do podejmowania działań, które w konsekwencji powodują zwiększenie kompetencji zawodowych nauczycieli ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności wykorzystania nowych technologii, a także innowacyjnych metod nauczania oraz umiejętności językowych.

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sosnowcu stale współpracuje z Uczelniami Wyższymi w regionie, pracodawcami oraz podejmuje szereg działań mających

na celu dostosowanie aktualnie istniejącej oferty kształcenia zawodowego do potrzeb rynkowych oraz wzmacniających kwalifikacje pożądane na lokalnym oraz krajowym rynku pracy, a także kładzie duży nacisk na aspekt kształcenia praktycznego.

5. Podsumowanie

W okresie ostatnich trzydziestu lat obszar edukacji zawodowej poddawany był wielu zmianom i reformom. Efektem reform w pierwszym etapie była marginalizacja i kryzys kształcenia zawodowego, który w kolejnych latach próbowano naprawić. Następstwem zmian, które nastąpiły w przeciągu ostatnich dziesięciu lat, stworzono system kształcenia, który stara się odpowiadać na wymagania współczesnego rynku pracy. Jednak ciągle dokonywane zmiany znacznie obciążały placówki oświatowe, które w niektórych momentach kształciły uczniów w ramach kilku różnych podstaw programowych. Wpływało to w znacznej mierze na jakość kształcenia i przygotowania uczniów do realizacji celów zawodowych.

W najbliższej dekadzie przed współczesnym kształceniem zawodowym stoi wiele wyzwań. Biorąc pod uwagę współczesne kierunki rozwoju sektora transportowego oraz spedycyjno-logistycznego konieczne jest dostosowanie współczesnej edukacji do rozwijającej się branży i zmian w niej zachodzących. W perspektywie długookresowej tworzenie i utrzymywanie miejsc pracy przez absolwentów szkół będzie zależeć od zdolności szkolnictwa do dostosowywania się do dynamicznie zmieniających się potrzeb rynku.

Celem Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego jest tworzenie szkoły, w której uczniowie zdobywają wiedzę i umiejętności pozwalające sprostać wyzwaniom współczesnego rynku pracy, a także kształtowanie człowieka kreatywnego, otwartego na świat, kierującego się w swoim działaniu wartościami humanistycznymi, takimi jak uczciwość i wrażliwość na drugiego człowieka.

Szkoła stara się zapewniać uczniom warunki pełnej realizacji potrzeb edukacyjnych, a także stałego osobistego zaangażowania w ciągłe doskonalenie, na przykład w formie udziału młodzieży w realizowanych przez szkołę projektach edukacyjnych, poprzez dbałość o jakość poziomu nauczania.

Kładziony jest nacisk na działalność dydaktyczną szkoły motywując uczniów do nabywania wiadomości i umiejętności weryfikowanych przez zewnętrzne egzaminy zawodowe i egzamin

maturalny. Uczniowie są stale aktywizowani zachęcając ich do udziału zarówno w zajęciach pozalekcyjnych, jak i projektach edukacyjnych. Promując wartość edukacji nasza szkoła zwraca uwagę nie tylko na upowszechnienie informacji o ofercie edukacyjnej, ale także o podejmowanych działaniach i osiągnięciach. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sosnowcu jest organizacją stale uczącą się, stawiającą na stały rozwój.

Literatura

1. Nowacki T.W., Leksykon pedagogiki pracy, Instytut Technologii Eksploatacji, Radom 2004.
2. Sitek M., Stasiowski J.: Zmiany w organizacji i funkcjonowaniu kształcenia zawodowego w Polsce. Bilans reform 1989–2022. Studia BAS. 2022 r.
3. Biała Księga. Plan utworzenia jednolitego europejskiego obszaru transportu – dążenie do osiągnięcia konkurencyjnego i zasobooszczędnego systemu transportu. Komisja Europejska. Bruksela, 2011.
4. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności – europejski transport na drodze ku przyszłości.
5. Szlosek F.: Kształcenie zawodowe w Polsce na początku XXI wieku, „Szkoła – Zawód – Praca”, nr 4, 2012.
6. Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. 2011 nr 205 poz. 1206
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 23 grudnia 2011 w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz.U. 2012 poz.7).
8. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, Dz.U. 2017 poz. 59.
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. 2019, poz.991).
10. Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 marca 2019 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. 2019, poz. 276).
11. Dane statystyczne, Główny Urząd Statystyczny, Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2022/23– 30.11.2021.